

فرهنگستان هنرهای زیبای «وارکلاو» - لهستان

Academy of Fine Arts warclaw

ترجمه: پویا نعمت‌الهی

ارزشمندی تحویل جامعه هنری داده است و به همین دلیل نه تنها در داخل لهستان کاملاً شناخته شده، بلکه جزو مراکز هنری معتبر اتحادیه اروپا نیز به شمار می‌رود. هر ساله دانشجویان و هنرمندان این فرهنگستان جوایز با ارزش جهانی را برای فرهنگستان به ارمغان می‌آورند.

فرهنگستان علاوه بر مدرسه‌های خود، چند مؤسسه را نیز اداره می‌کند:

مؤسسه تاریخ هنر و فلسفه

کار این مؤسسه هماهنگی برگزاری همایشها، مباحثات، سخنرانیها، کلاسهای تخصصی، به همراه بازدید از موزه‌ها و مراکز

مقدمه و تاریخچه

مدرسه هنرهای زیبای «وارکلاو» دارای سابقه‌ای دویست ساله است. از آنجایی که قسمتهای بزرگی از تاریخ اروپا همراه با طوفانهای جنگ و خونریزی بوده است، می‌توانیم تاریخ فرهنگستان را به چند دوره تقسیم کنیم که دو دوره آن کاملاً واضح و روشن است.

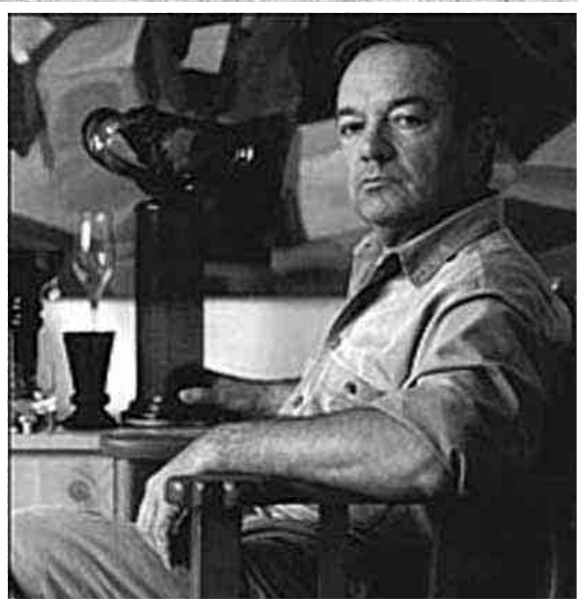
دوره اول: از ابتدای تأسیس در قرن ۱۸ تا پایان جنگ دوم جهانی.

دوره دوم: از پایان جنگ تا زمان حاضر.

فکر اولیه تشکیل مدرسه به سال ۱۷۹۱ و فرمان شاه فردریک ویلهلم دوم بر می‌گردد. رئیس فرهنگستان در آن موقع طبق دستور پادشاه لهستان انتخاب می‌شد. این فعالیتها تا زمان جنگ جهانی دوم استمرار داشت که با آغاز جنگ، به یک دوران رکود و فترت بر می‌خوریم.

در سال ۱۹۴۵ و بلافاصله پس از جنگ جهانی، بازسازی مدرسه دوباره آغاز شد. اولین مدیر و رئیس فرهنگستان پس از جنگ، شخصی به نام گبیرت بود که خود از نقاشان و مدرسان زنده محسوب می‌شد. در ابتدا محور اصلی فعالیتهای فرهنگستان بر روی مدرسه شیشه و سرامیک متمرکز شده بود، چرا که صادرات محصولات شیشه‌ای و سرامیکی سهم عمده‌ای در اقتصاد این کشور داشت.

فرهنگستان هنرهای زیبای «وارکلاو» تاکنون هنرمندان بزرگ و

می‌شود. همچنین آثار هنری و منحصر به فرد هنرمندان محلی نیز به موزه منتقل می‌شود. در این موزه آثار مربوط به حداقل ۵۰ سال قبل نیز نگهداری می‌شود. از سال ۱۹۹۴ قسمتی از موزه به ارائه کارهای هنری متمایز دانشجویان فرهنگستان تخصیص یافت. این موزه به طور مرتب آثار هنری خود را با سایر موزه‌های محلی و ملی و بین‌المللی مبادله می‌کند. بازدید از موزه برای عموم آزاد است.

فرهنگستان هنرهای زیبای وارکلاو، دوره‌های پاره وقت و شبانه نیز برگزار می‌کند؛ مثلاً مدرسه نقاشی و مجسمه‌سازی و مدرسه هنرهای گرافیکی، در دوره‌های پاره وقت دانشجو می‌پذیرد یا این دو مدرسه به همراه مدارس سرامیک و شیشه و طراحی داخلی و صنعتی، دوره‌های شبانه‌ای را به صورت محدود برگزار می‌کنند.

در برخی از مدارس فرهنگستان، دوره‌های پس از فارغ‌التحصیلی وجود دارد.

مدرسه نقاشی و مجسمه‌سازی

در این مدرسه دانشجویان با مبانی نقاشی، ترسیم و مجسمه‌سازی آشنا می‌شوند. این مدرسه ارتباط نزدیکی با مؤسسه تاریخ هنر و فلسفه، مؤسسه زبانهای خارجی، همچنین کارگاههای گوناگون و متنوع دارد. تمام سعی بر این است که دانشجویان جوان بتوانند با استفاده از مهارتهای آموخته، در نهایت به خلق خلاقه آثار هنری در این موضوعات نائل شوند. این مدرسه، دو گروه با نامهای گروه نقاشی و گروه مجسمه‌سازی دارد.

برنامه آموزشی در گروه نقاشی - که در آن دروس متنوعی از نقاشی گرفته تا ترسیم تدریس می‌شوند - آن است که دانشجویان با استفاده از نه باب کارگاه و استودیو، اصول اساسی نقاشی را فرا گرفته و به دریافت مدرک دیپلم نائل گردند. کارگاه طراحی نقاشی و برنامه‌ریزی شهری نیز جزو دروس این گروه است. دانشجویان باید بتوانند نقاشیهای خود را با استفاده از مواد پلاستیکی، عینیت وجودی ببخشند.

مؤسسه فنون نقاشی، همچنین فنون سرامیک، هر دو در این گروه فعالیت دارند، گو آنکه لابراتوارهای گوناگونی نیز در دست ساخت است که با استفاده از آنها دانشجویان قادر خواهند بود مفاهیم و درک شخصی خود از نقاشی را در قالب فنون دیگر نیز بیازمایند.

گروه مجسمه‌سازی، مشتمل بر هشت کارگاه مجسمه‌سازی است که پنج باب از آنها مخصوص دانشجویانی است که می‌خواهند مدرک دیپلم بگیرند. در مؤسسه فنون مجسمه‌سازی پروژه‌های مجسمه‌سازی گوناگونی در اختیار دانشجویان قرار می‌گیرد تا آنها را تکمیل کنند. فعالیتهایی چون قالب‌گیری، کار با سنگ، کار با گچ، سرامیک و سرانجام فناوریهای جدید در مجسمه‌سازی، تمامی در این گروه تدریس می‌شود.

هنری است. همچنین تهیه اسلاید، فیلم، گزارش و مشارکت و حضور در وقایع هنری (مثل مسابقات، همایشها یا نمایشگاهها) نیز جزو وظایف این مؤسسه به شمار می‌رود.

تمامی دانشجویان در مقاطع

گوناگون تحصیلی، باید برای بررسی بیشتر مقولات هنری به این مؤسسه مراجعه کنند. در دوره پایه تاریخ هنر، موضوعاتی چون فرهنگ و تمدن از عصر پارینه سنگی تا دوران حاضر مورد بررسی قرار می‌گیرد. در دوره تاریخ فلسفه، دانشجو با مکتبهای اساسی فلسفه سنتی تا فلسفه زمان حاضر، همچنین نظامهای فلسفی گوناگون آشنا می‌شود. نظریه و تاریخ فرهنگ نیز از دروس دیگر این مؤسسه است.

مؤسسه زبانهای خارجی

در این مؤسسه، سه زبان انگلیسی، آلمانی و فرانسه از سطح ابتدایی تا عالی تدریس می‌شود. کلاسهای این دوره، شامل چهار نیم فصل به مدت چهار ساعت در هفته است. در سطح ابتدایی به حوزه‌هایی چون لغت شناسی، قواعد دستوری، ارتباطات روزمره و زبان تخصصی هنر (مقدماتی) پرداخته می‌شود. سپس در سطح پیشرفته مهارتهای دانشجویان ارتقا یافته و زبان تخصصی هنر به شکل عالی تدریس می‌شود.

فرهنگستان دارای یک کتابخانه و یک مرکز اطلاع رسانی و سند شناسی نیز است. کتابخانه فرهنگستان به کتابخانه ملی کشور متصل است. کتابخانه حدود چهارده هزار کتاب و یکهزار جلد مجله و ۳۷۰۰ کاتالوگ از لهستان و سایر کشورها را در خود جای داده است. کتابهای نفیسی مانند دایره‌المعارف هنرهای بصری و برخی نسخ خطی و چاپی قدیمی در بین این کتابها دیده می‌شود.

مرکز اطلاع رسانی و سند شناسی (مرکز اسناد) نیز در فرهنگستان موجود است. این مرکز به صورت تخصصی امر اطلاع رسانی هنری و سندشناسی هنری را در اکثر کشورهای جهان صورت می‌دهد. همچنین شناسنامه انواع مجلات، روزنامه‌ها، کتابها و جزوات هنری در این مرکز یافت می‌شود. کار دیگر این مرکز، پیگیری تمام رویدادهای هنری جهان است به طوری که فرهنگستان آمادگی خود را برای شرکت برخی از آنها اعلام می‌کند.

موزه فرهنگستان

موزه فرهنگستان در سال ۱۹۵۴ بنا شد. در سال ۱۹۹۶ موزه به تملک فرهنگستان درآمد. در این موزه کارهای بدیع دانشجویان نگهداری

فرم در کمپوزیسیون گرافیکی از دیگر موضوعات این کارگاه هستند.

گروه دانش بصری

این گروه متشکل از کارگاههای زیر است:

- کارگاه میانه هنرهای گرافیکی
- کارگاه برای شناخت نوآوریها و خلق آثار هنری
- کارگاه فعالیت دانش بصری
- کارگاه فیلم
- کارگاه درک آثار هنری (برای سال اولیها)

مدرسه سرامیک و شیشه

این مدرسه از سه گروه تشکیل شده و دانشجویان پس از طی این دوره می‌توانند به طراحی محصولات شیشه‌ای و سرامیک بپردازند. در حال حاضر عرصه‌های هنری زیادی هستند که می‌توانند از طریق شیشه و سرامیک (یا به واسطه آنها) منتقل شوند.

گروه آموزش عمومی هنرهای پلاستیکی سعی دارد با استفاده از تحریک و به کاراندازی حس خلاقه و زیبایی شناسی هنری دانشجویان، آنها را به سمت اجرای کارهای هنری با پلاستیک سوق دهد. این کارهای پلاستیکی می‌تواند در حوزه‌های مجسمه‌سازی، طراحی یا نقاشی باشد. این گروه مدت آموزش خود را حدود پنج سال تعیین کرده که پس از آن به دانشجویان، مدرک اعطا می‌شود. در پایان دوره، دانشجو باید به ارائه آثار هنری در سرامیک یا شیشه همچنین تحریر یک پایان نامه بپردازد.

گروه سرامیک

هدف گروه سرامیک آن است که با ایجاد انگیزه و توسعه فردگرایی هنری، بتواند ذهنیت و حساسیت پذیری هنری دانشجویان را به کار گرفته تا در قالب سرامیک به خلق آثار هنری بپردازند. در واقع شناخت و تحریک این ویژگیها به عنوان یکی از شرایط و لوازم ارائه آثار هنری کاملاً واجب است. در این گروه دانشجو با دانش طراحی و به طور خاص طراحی سرامیک و چگونگی شکل دادن به آن آشنا می‌شود، گو آنکه دروس نظری به همراه دروس عملی هر دو به دانشجو تعلیم داده می‌شود. بازار کار فارغ‌التحصیلان این گروه، در صنایع سرامیک و کاشی بوده همچنین کارهایی است که توسط صاحبان آثار هنری خصوصی به آنها پیشنهاد می‌شود.

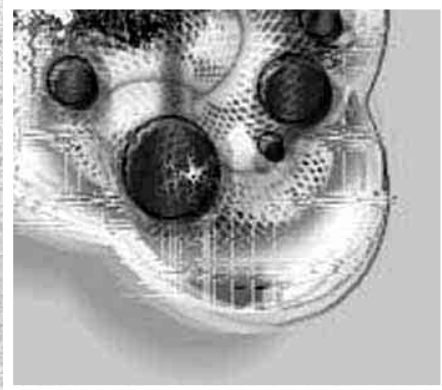
در این گروه، کار با چرخ کوزه‌گری همچنین طراحی به کمک رایانه به دانشجو یاد داده می‌شود تا هم با هنرهای سنتی و هم هنرهای صنعتی نوین آشنا گردند.

گروه شیشه

در این گروه روشها و فنون کار با شیشه، اعم از شیشه‌های رنگی یا شیشه‌های با کاربردهای خاص به دانشجو تعلیم داده می‌شود. در طول چهار نیم فصل اول، کلاسهایی مانند مبانی طراحی شیشه در کارگاههای خاص خود برگزار می‌شوند. سپس دروس دیگری چون آشنایی با دشواریهای

طراحی بر شیشه و محدودیتهای کار با شیشه ارائه می‌شود. پس از طی چهارنیم فصل اول، دانشجو باید یکی از سه کارگاه موجود را انتخاب کرده و وارد مراحل تخصصی آن کارگاه شود.

هدف آموزش و برنامه‌های آموزشی این گروه آن است که دانشجو بتواند حس خلاقه فردی و شخصی خود را باز یافته و به سطحی از دانش علمی - کاربردی برسد که بر دشواریهای کار طراحی بر روی شیشه قائل آید. برای نیل به این هدف لازم است که دروس نظری و عملی همگام با یکدیگر تدریس شوند که این مهم نیز صورت می‌گیرد. در داخل کارگاهها دانشجو ملزم به طراحی برخی اشیا است. دانشجوی باید حتماً به یک کارگاه بزرگ

در مدرسه نقاشی و مجسمه‌سازی امکان تحصیل و اخذ مدرک فوق لیسانس نیز وجود دارد. طول این دوره پنج سال و کلاسهای شبانه نیز برقرار است. دانشجویان برای گرفتن این مدرک، باید پول بپردازند و قبل از آن از یک امتحان گزینشی - علمی نمره قبولی گرفته باشند. افرادی که در سایر فرهنگستانهای هنرهای زیبا در لهستان قبول شده باشند، می‌توانند وارد این دوره شوند. اگر داوطلبی نمره نه چندان مطلوبی در امتحان ورودی بیاورد، نمی‌تواند در دوره‌های روزانه شرکت کند. امتحان توسط یک کمیته تخصصی مجرب برگزار می‌شود.

در گروه مجسمه‌سازی، کارگاههایی مانند کارگاه مجسمه‌سازی، کارگاه طراحی مجسمه، کارگاه مدل سازی در ابعاد کوچک، همین طور کارگاه فنون پیشرفته مجسمه‌سازی فعالیت دارند.

مدرسه هنرهای گرافیکی

این مدرسه دانشجویان خود را به دریافت مدرک فوق لیسانس نائل می‌کند. در این مدرسه سه گروه اصلی فعالیت دارند به نامهای گروه فنون هنرهای گرافیکی، گروه طراحی گرافیکی و گروه دانش بصری (دیداری).

هر کدام از این گروهها، دارای کارگاههای مخصوص خود هستند که حداقل یک درس تخصصی در حوزه‌های فوق‌الذکر را پوشش می‌دهد و در هر کارگاه دروس عملی تدریس می‌شود و همگام با آن دروس نظری نیز در برنامه درسی گنجانده شده است. دروس تکمیلی خاص نیز در هر گروه وجود دارد که دانشجو ملزم به گذراندن آنها است.

مثلاً در این مدرسه دروسی چون ترسیم، نقاشی و مجسمه‌سازی تدریس می‌شود که برای گذراندن آنها دانشجو باید به مدرسه نقاشی و مجسمه‌سازی مراجعه نماید. دروس دیگری چون طراحی صوتی - تصویری، طراحی حرفی و مقاله‌ای، مبانی طراحی رایانه‌ای و عکاسی هم وجود دارد.

از سال ۲۰۰۲، این مدرسه، دوره فوق لیسانس تکمیلی (به شکل فرصت‌های مطالعاتی) را برگزار می‌کند که بیشتر در مقوله طراحی گرافیکی متمرکز شده است. دروس تخصصی پیشرفته‌ای مانند طراحی گرافیکی پیشرفته یا طراحی چاپ نیز تدریس می‌شود.

گروه طراحی گرافیکی

این گروه متشکل از چند استودیو (کارگاه) است.

- سه کارگاه طراحی گرافیکی که در آن دروسی چون مبانی طراحی گرافیکی و طراحی به کمک رایانه ارائه می‌گردد.
- یک کارگاه ترسیم که دروس تخصصی ترسیم را ارائه می‌دهد.
- کارگاه عکاسی.
- گاه طراحی حروف.

کارگاه طراحی گرافیکی و کارگاه ترسیم بر اساس علاقه خود دانشجو انتخاب می‌شود. کارگاه عکاسی جزو کارگاههای اجباری است و دانشجو باید در سال دوم حتماً این کارگاه را بگذراند.

کارگاه طراحی حروف نیز شبیه کارگاه ارتباط تصویری است.

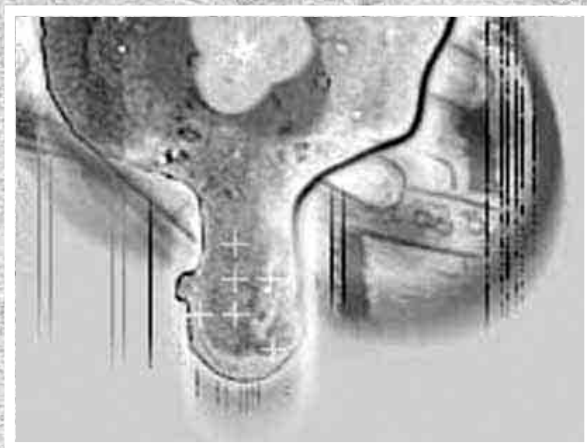
گروه فنون هنرهای گرافیکی

این گروه متشکل از کارگاههای زیر است:

- چهار کارگاه فنون هنرهای گرافیکی
- کارگاه تاریخی هنرهای گرافیکی

در کارگاههای ردیف اول دانشجو فنون و فناوری حکاکی، نقاشی برجسته، نقشه نگاری (پلانوگرافی) را فرا می‌گیرد. تحلیل و تفسیر پدیده‌های هنری، فرهنگی و طبیعی، همچنین دشواریهای خلق آثار هنری و شناخت

البته در کل مدت تحصیل از سال اول تا آخر، چنین آموزشهایی در برنامه درسی گنجانده می‌شود. در سال پنجم، باید یک اثر هنری که با پلاستیک درست شده باشد توسط دانشجو ارائه گردد تا امکان اعطای فوق لیسانس وجود داشته باشد.

مدرسه طراحی داخلی و صنعتی در دوره شبانه نیز دانشجو می‌پذیرد که تقریباً مفاد درسی مشابهی در آنها تدریس می‌شود. دروسی چون آموزشهای عمومی، آموزش عمومی هنر، آموزشهای تکمیلی و آموزش شناخت بدن انسان در این شمول قرار دارند.

گروه طراحی داخلی

به طور خاص این گروه مشتمل بر چند کارگاه دیگر است. به نامهای طراحی اثاثیه، مبانی مدل، گرافیک و طراحی به کمک رایانه (CAD). در برنامه آموزش این گروه علاوه بر کارهای هنری، مقولات علمی و نظری خاص نیز تدریس می‌شود که بیشتر در خصوص روشهای طراحی و شناخت بدن انسان است. توانایی خلاقه دانشجویان باید در ارائه یک اثر هنری به شکل کار با پلاستیک متجلی شود.

دانشجویان باید با مبانی و اصول کمپیوزسیون مسطح و فضایی آشنا شوند که لازمه آن شناخت علمی - عملی موضوعات دیگر هنر است. در کارگاههای طراحی دانشجویان با فنون عملی و مهارتهای لازمه در موضوعاتی چون ترتیب چیدن اشیاء، فضاهای باز، طراحی اثاثیه و بالاخره جزئیات طراحی معماری آشنا می‌شوند.

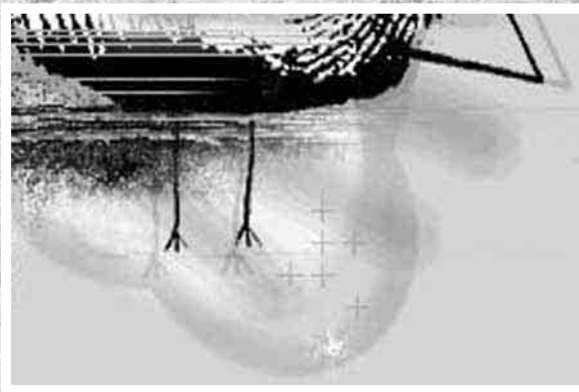
گروه طراحی صنعتی

این گروه برای خود سه کارگاه طراحی مخصوص به نامهای طراحی محصول، طراحی اصولی فرم و ارتباطات تصویری دارد.

در این گروه آموزشهای عملی همراه با آموزشهای نظری به دانشجویان ارائه می‌گردد. این افراد باید بتوانند پس از پایان دوره، دست به طراحی محصولات صنعتی بزنند. در کارگاه طراحی، دانشجویان با طراحی قطعات ساده و پیچیده آشنا می‌شوند. بدیهی است این قطعات یا محصولات هر کدام عملکرد خاصی دارند که لازم است دانشجویان با آنها آشنا شوند. پروژه‌های که در این گروه تعریف می‌شوند باید جنبه کاربردی داشته باشند. در این کارگاهها همچنین طراحی بسته‌بندیها، طراحی حروف روی جعبه یا محصول و چگونگی اجرای آنها نیز مورد دقت نظر قرار می‌گیرند.

گروه آموزش عمومی هنری

این گروه مشتمل از چند کارگاه به نامهای کارگاه نقاشی، کارگاه ترسیم و کارگاه مجسمه‌سازی است. حضور در دو کارگاه اول برای تمامی دانشجویان و در همه رشته‌ها آزاد است. دانشجویان مدرسه طراحی صنعتی و داخلی می‌توانند از سال اول تا سال آخر، هر زمانی که مایل باشند، به این کارگاهها مراجعه کنند، ولی دانشجویان دیگر مدارس باید پس از سال اول وارد گروه شوند.

یا کوچک مراجعه کرده و به عنوان کارآموز در کنار استادان فن به فراگیری برخی موضوعات کاربردی بپردازد. بنابراین دروس نظری گروه به همراه کارگاههای گروه و کارآموزی در صنایع شیشه، دانشجو را تا حدود زیادی به شیشه و طرحی آن آشنا می‌سازد. سرانجام اینکه برای شیشه‌های رنگی کارگاهی مخصوص در گروه وجود دارد.

گروه آموزش عمومی هنرهای پلاستیکی

این گروه مشتمل از کارگاههای نقاشی، ترسیم، مجسمه‌سازی، فنون کار با پلاستیک، شناخت هندسه و فنون ترسیم است. در سال اول و دوم دروس مقدماتی و پایه ارائه می‌شوند. سپس در سال دوم و چهارم باید هر دانشجو یک کارگاه انتخاب کند. در این گروه حرف اول را حس و شناخت خلاقه هنر می‌زند. در اینجاست که دانشجو باید بتواند بین یک کار خوب (با کیفیت بالا) و یک کار نامرغوب (هر چند که به چشم زیبا بیاید) فرق بگذارد. همچنین شناخت فرم و ترکیب بندی نقش مهمی خواهد داشت. خلاصه آنکه دانشجو باید فقط به صرف اتکا به حس خلاقه خود به خلق آثار هنری بپردازد.

مدرسه طراحی داخلی و طراحی صنعتی

این مدرسه دوره‌های کارشناسی ارشد روزانه (به مدت ۱۰ ترم) در رشته‌های طراحی و طراحی داخلی که به شکل تخصصی در طراحی داخلی و طراحی صنعتی متمرکز است، ارائه کند.

در هر دو رشته، کارگاهها (استودیو)ی متنوعی در اختیار دانشجویان است. مقولاتی چون آموزش عمومی هنر، آموزشهای تکمیلی و آموزشهای مرتبط با شناخت بدن از این جمله‌اند. به هر حال همه آموزشهای به عمل آمده تحت دو موضوع طراحی داخلی و طراحی صنعتی طبقه‌بندی می‌شوند.

در سال اول و دوم، آموزشهای اجباری مربوطه (دروس اجباری) به دانشجویان ارائه می‌شود. پس از پایان سال دوم، دانشجو می‌تواند یکی از کارگاههای موجود را انتخاب و آن را به شکل تخصصی دنبال کند.

گروه طراحی داخلی مشتمل بر سه کارگاه است. گروه طراحی صنعتی نیز سه کارگاه به نامهای کارگاه طراحی اصول فرم، کارگاه طراحی محصول و کارگاه ارتباط تصویری است. در سالهای سوم تا پنجم آموزشهای مدرسه کاملاً وسعت یافته و به پروژه‌های تکمیلی می‌رسد که جزو آموزشهای اجباری است. آموزش عمومی هنر در یک گروه به همین نام صورت گرفته که خود شامل سه کارگاه ترسیم و نقاشی، کارگاه مجسمه‌سازی و کارگاه فعالیتهای بصری (دیداری) و ساختارشناسی هنر است.